FIL-QORTI TAL-MAGISTRATI (MALTA)
BHALA QORTI TA' GUDIKATURA KRIMINALI

Magistrat Dr. Simone Grech B.A., LL.D., Mag. Jur. (EU Law)

Il-Pulizija

vs

Karl Tabone

Illum, 22 ta' Lulju, 2020

Il-Qorti,

Rat l-akkuzi dedotti kontra Karl Tabone, bil-karta tal-identitá numru 285385M, akkuzat quddiem il-Qorti tal-Magistrati (Malta) bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali:

"*Talli 24.10.2018 u fil-granet ta' qabel din id-data gewwa Triq San Rafael Hal Qormi*

1) *Minghajr il-hsieb li tisraq jew li taghmel hsara kontra l-ligi izda biss biex tezercita dritt li tippretendi li ghandek, gieghelt bl-awtorita' tieghek innifsek lil xi hadd jhallas dejn jew jesegwixxi obbligazzjoni tkun li tkun jew fixkilt lil Eugenio Spiteri u Marianne Spiteri fil-pussess ta' hwejjgu b' xi mod iehor kontra l-ligi jew indhalt fi hwejjeg ta' haddiehor. Art 85(1) Kap 9.*

Semghet il-provi.

Rat id-dokumenti ezebiti.

Semghet sottomissjnijiet.

Rat li din il-kawza giet differita ghas-sentenza.

Rat l-atti u d-dokumenti kollha.

Ikkunsidrat:

Illi fl-akkuza tiffigura l-offiza tar-ragion fattasi ai termini tal-artikolu 85 tal-Kap 9 tal-Ligijiet ta' Malta, u dik tar-reat kontinwat ai termini tal-artikolu 18 tal-Kap 9 tal-Ligijiet ta' Malta.

Principji legali - Ragion Fattasi

L-artikolu 85 jghid hekk:

85. Kull min, bla hsieb li jisraq jew li jaghmel hsara kontra l-ligi, izda biss biex jezercita jedd li jippretendi li ghandu, igieghel, bl-awtorita tieghu nnifsu, lil xi hadd ihallas dejn, jew jesegwixxi obbligazzjoni, tkun li tkun, jew ifixkel lil xi hadd fil-pussess ta' hwejgu, jew ihott bini, jew jikser il-mixi ta' l-ilma jew jiehu l-ilma ghalih, jew b'xi mod iehor, kontra l-ligi, jindahal fi hwejjeg haddiehor, jehel, meta jinsab hati, il-piena ta' prigunerija minn xahar sa tliet xhur:

Izda, il-qorti tista' fid-diskrezzjoni taghha, minflok il-piena hawn fuq imsemmija, taghti l-piena tal-multa.

Fil-Liġi Maltija, l-elementi ta' dan ir-reat kif imħadna fil-ġurisprudenza Maltija, jirriflettu l-analiżi tal-ġurista Taljan Francesco Carrara fil-kitba tiegħu Esposizioni dei Delitti in specie – parte speciale del Programma del corso di diritto criminale, Volum 5, Lucca, 1868, fejn, f'pagna 487, para 2850 itenni l-elementi ta' dan ir-reat bħala:

"*1.o Un atto esterno che spogli altri di un bene che gode, e sia eseguito contro la opposizione o espressa o presunta di questo*

2.o Credenza di far quest'atto in esercizio di un diritto

3.o Coscienza di fare di privato braccio quello che dovrebbe farsi per autorita' di magistrati

4.o Mancanza di titolo piu' grave."

Fis-sentenza deciza mill-Qorti tal-Appell Kriminali, fl-ismijiet Il-Pulizija vs Spiru Bartolo, nhar id-disgha (9) ta' Jannar tas-sena elfejn u sitta (2006), inqtal hekk:

"Illi kif gie ritenut minn din il-Qorti diversament preseduta l-elementi kostituttivi tar-reat ta' "ragion fattasi" taht l-art.85 tal-Kodici Kriminali huma erbgha u cioe':-

(a) att estern li jispolja lil xi hadd minn xi haga li tkun qieghed igawdi, liema att ikun esegwit kontra loppozizzjoni, espressa jew prezunta, ta' dan il-hadd iehor;

(b) il-kredenza li l-att qed isir b'ezercizzju ta' dritt;

(c) il-koxjenza fl-agent li hu qieghed jaghmel "di privato braccio" dak li jmissu jsir permezz ta' l-awtorita' pubblika ; u

(d) n-nuqqas ta' titolu li jirrendi l-fatt aktar gravi. (Ara. App. Krim. "Il-Pulizija vs. Carmel maghruf bhala Charles Farrugia"[17.2.95] ; "Il-Pulizija vs. Reno Micallef"[6.6.95] ; "Il-Pulizija vs. Mark John Schembri"[18.9.2002] u ohrajn)."

Ta' l-istess portata, kienet id-decizjoni moghtija mill-Qorti tal-Appell Kriminali fl-ismijiet, Il-Pulizija vs Mario Lungaro, fit-18 ta' Novembru 1996:

"Biex jikkonfigura ruhu r-reat ta' ragion fattasi, iridu jikkonkorru dawn l-elementi: "(1) att estern li jispolja lil xi hadd iehor minn haga li jkun qieghed igawdi, liema att ikun ezegwit kontra lopposizzjoni, espressa jew presunta, ta' dan il-hadd iehor; (2) il-kredenza li l-att qieghed isir b'ezercizzju ta' dritt; (3) il-koxjenza fl-agent li hu qieghed jaghmel 'di privato braccio' dak li jmissu jsir per mezz ta' l-awtorita` pubblika (jew, fi kliem il-Crivellari, Il Codice Penale per il Regno d'Italia Interpretato ecc., Torino, 1895, Vol. VI, pagna 749, 'la persuasione di fare da se` cio` che dovrebbe farsi reclamando l'opera del Magistrato'); u (4) in-nuqqas ta' titolu li jirrendi l-fatt aktar gravi (ara, fost diversi sentenzi, Il-Pulizija v. Salvatore Farrugia, Appell Kriminali 14 ta' Dicembru, 1957, Vol. XLI.iv.1506; Il-Pulizija v. Carmel sive Charles Farrugia, App. Krim. 17 ta' Frar, 1995; Il-Puliziia v. Carmelo Ciantar, 18 ta' Settembru, 1996; ara wkoll Falzon, G., Annotazioni alle Leggi Criminali (Malta), 1872, p. 123)."

Hu risaput - u dan, del resto, johrog mill-istess definizzjoni tar-reat in dizamina - li l-istess att materjali jista' jaghti lok ghar-reat ta' ragion fattasi jew ghal reat iehor (hsara volontarja, serq), u jekk ikunx hemm dana r-reat ta' ragion fattasi jew xi reat iehor ikun jiddependi mill-intenzjoni tal-agent. Hu rrelevanti jekk dina l-intenzjoni tikkwalifikax bhala intenzjoni specifika jew intenzjoni generika".

Din il-Qorti tqies illi fil-kliem tal-ligi nfisha, biex jissussisti r-reat tar-ragion fattasi, jinhtieg li l-imputat "ifixkel lil xi hadd fil-pussess ta' hwejgu." Fi kliem iehor jinhtieg att estern li jispolja lil haddiehor minn oggett li jkun qieghed igawdi. Jekk il-pussess ikun digá qieghed ghand l-imputat, u l-imputat jaghzel li jzomm dan il-pussess, ma jkun qieghed jaghmel l-ebda att estern li permezz tieghu jnehhi l-oggett mill-pussess tat-terz u jimpussessa ruhu minnu. L-imputat ma jkun fixkel lil hadd mill-pussess ta' hwejgu, ghax pussess ma jkunx kellu. Fil-kawza fl-ismijiet, Il-Pulizija vs Eileen Said, deciza fid-19 ta' Gunju 2002, il-Qorti tal-Appelli Kriminali spjegat li:

"Ir-reat ma jissussistix meta l-att materjali jikkonsisti fir-retenzjoni ta' pussess li dak li jkun gia' ikollu. Hemm bzonn li jkun hemm att pozittiv li jippriva lit-terz, jew ifixklu fil-pussess tal-haga ghax kif jghid il-Carrara (Prog. Parte Speciale Vol 5 para 2850):-

'L' atto esterno deve privare altro contro sua voglia di un bene che gode. Chi e' nell' attuale godimento di un bene e continua a goderne a dispetto di chi non voglia; non delinque perche' la legge protegge lo "stato quo", il quale non puo' variarsi tranne per consenso degli interessati o per decreto della autorita' giudiziale."

Dwar dan il-punt, hemm ukoll dottrina u gurisprudenza Taljana dwar ir-reat ta' ragion fattasi li minnu l-leġislatur Malti kien ġie kjarament ispirat, li tgħallem li ż-żamma jew rifjut ta' konsenja ta' oġġetti per se, ma twassalx għal dan ir-reat ta' ragion fattasi. Skont il-Majno, "*E per parita di ragione fu giudicato non costituire delitto di esercizio arbitrario il semplice fatto di trattenere e rifiutarsi a restituire".(*Codice per il Regno d'Italia, Luigi Maino – Libro II, Titolo IV, Art. 235 e 236, Para 1189, fol. 6).

Maino jaghmel referneza ghal Carrara u jissenjala li:

"*…non puo' costituire delitto di ragion fattasi la semplice continuazione di un possesso preesistente: qui continuat non attentat: occore la violazione del possesso altrui. L' atto esterno (costituente il reato di ragion fattasi) deve- cosi Carrara0 pirvare altri contro sua voglia di un bene che gode. Chi e' nell' attuale godimento di un bene, e continua a goderne a dispetto di chi non voglia, non delinque, perche' la legge protegge lo statu quo, il quale non puo' variarsi tranne per consenso degli interessati o per decreto dell' Autorita' giudiziale. (L. Maino,* Commento al Codice Penale Italiano, Volume IV UTET Torino 1922).

Il-Qorti taghmel referenza ghal principji legali enunzjati mill-Professur Sir Anthony J Mamo fejn qal:

"*The material element consists, as we have said in depriving another person of a right or thing he is enjoying. The offence, therefore, does not arise where the act consists merely in the retention of possession already enjoyed by the agent: Qui coninuat non attentat.*

Ikkunsidrat:

Mill-provi prodotti, jirrizultaw is-segwenti fatti:

Il-parte civile lmentaw li sabu l-isprall sitwat faccata tal-garaxx taghhom fi Triq San Rafel, Hal Qormi, liema sprall mit-triq jaghti ghal kantina, imsakkar b' katina minn gewwa. Dan l-isprall kien jaghti ghal kantina li l-parte civile sostnew li kellhom access ghaliha. Waqt id-depozizzjoni moghtija mill-istess parte civile, intqal li kien hemm access iehor ghal din il-kantina mill-garaxx taghhom stess. In fatti, Eugenio Spiteri xehed fit-12 ta' Marzu 2019, li ghandu access iehor minn gewwa, imma kien maghluq bix-xorok peress li huwa gie bzonn hanut, u ried jaghlqu bil-konsegwenza li ghamel zewg xorok. L-istess parte civile spjega li sakemm ma tnehhiex it-tarag, huwa ghad ghandu access ghal din il-kantina mill-garaxx tieghu. Dan gie kkonfermat minn Marianne Spiteri li wkoll ikkonfermat fix-xhieda taghha tat-12 ta' Marzu 2019, li hemm access iehor ghall-kantina apparti l-access minn dan l-isprall.

Mill-banda l-ohra, l-imputat sostna li mill-proprjetá tieghu, huwa ghandu access ghal din il-kantina, u in fatti, din kienet fil-pussess tieghu. Sostna li qatt ma ra lil hadd go din il-kantina. Huwa ammetta li ghamel il-katina minn gewwa mal-isprall, sabiex terzi persuni ma jkunux jistghu jifthu l-isprall u jidhlu fil-proprjetá tieghu.

Fil-kaz prezenti, din il-Qorti tqies li l-akkuza ta' raggion fattasi ma gietx sodisfacentement ippruvata. Dana peress li fuq l-istegwra tal-gurisprudenza fuq kwotata, gie ppruvat li l-imputat kellu gia' l-pussess ta' din il-kantina, u ghalhekk japplika l-principju ta' *continuat non attentat.* In oltre, in vista tad-depozizzjoni tal-parte civile, fejn ghalkemm ilmentaw li ma ghadhomx jistghu jghaddu ghal kantina mill-isprall li hemm fit-triq quddiem il-garaxx taghhom, dawn sostnew li ghandhom access iehor ghal din il-kantina mill-garaxx taghhom, tali imputazzjoni ma tistax tigi ppruvata. Permezz ta' dan l-access l-iehor, l-istess partecivile ghad jista' jkollhom pussess ta' din il-kantina. Ghalhekk, ma hemmx agir li jammonta ghal spussessament ta' hwejjeg li kienu fil-pussess tal-parte civile.

Abbazi tal-kunsiderazzjonijiet suesposti, il-Qorti, wara li rat l-artikolu 85(1) tal-Kap 9 tal-Ligijiet ta' Malta, ma ssibx lill-imputat hati tal-akkuza migjuba kontrih.

Gialadarba, din il-Qorti sejra ssib lill-imputat mhux hati tal-akkuza migjuba kontrih fl-isfond tal-artikolu 85(1) tal-Kap 9 tal-Ligijiet ta' Malta, l-istess imputat sejjer ukoll jinstab mhux hati ta' reat kontinwat ai termini tal-artikolu 18 tal-Kap 9 tal-Ligijiet ta' Malta.

Decide

Ghar-ragunijiet premessi, wara li rat l-Artikolu 85 (1) u l-Artikolu 18 tal-Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta, il-Qorti qiegħda ssib lill-imputat mhux hati tal-imputazzjonijiet migjuba kontra tieghu, u tilliberah minn kull htija u piena.

Magistrat Simone Grech

Janet Calleja

Deputat Registratur